

„Edinost“

iz taja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4 uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbo brez priložene naročnine se oprava ne oprava.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 avč.); v Trstu pa po 8 stotink (4 avč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje tiskarstev v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst..

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Južno Tirolsko. Zakaj jo je Schönerer zasaknil?

Kakor znano, so načrt za južno Tirolsko pokopali še poprej, nego je prišel na vrsto v deželni zbor Tirolskem. Dr. pl. Grabmayr, liberalni zastopnik tirolskega veleposlanta, ki se je najbolj udeleževal na sestavi načrta, se sedaj tudi najbolj huduje, da so mu besedo prelomili zlasti na strani konservativcev in krščanskih socijalev. Schönerer-jeve stranke, katero isti Grabmayr pozitivno označuje kakor veleizdajsko, on niti ne pošteva posebno o pogrebu svojega deteta.

Povdarjati moram — naj si je Grabmayrjev osnutek še toliko nedostaten —, da ima ta politik v resnici dobro voljo za delovanje v tem zmislu, da bi se pomirili ne le južni Tirolci, temveč tudi drugi narodi. Tudi se mu vidi ravno iz namerjanega predloga za Tirolsko, da je možak vnet za nacionalno avtonomijo. On gori za njo, in to je že mnogo ob sedanjih razmerah. Drugo vprašanje je to, ali se je Grabmayr, prvič, pravilno, drugič, v konkretnem slučaju, na pravo stran vpregel za nacionalno avtonomijo? Jaz nočem ob tej priliki pretresati tega vprašanja, pač pa utegnem zanimati slovenske čitatelje to, zakaj se je Schönerer s pristaši ravno sedaj postavil po robu bodisi kakoršni si koli delitvi poknežene grofije Tirolske?! To je toliko zanimiveje, ker so celo v Nemčiji, po novinah, dali pomoč Schönererjevi stranki.

Schönerer je za razkrojenje državnega zbora, ker hoče že od nekdaj pregnati iz njega zastopstvo za Dalmacijo in Galicijo, in je bil vsaj dejanski povspesevalec razkrojenja kraljestva Češkega. Vedno pa je ob delovanju za razdelitev Češke izražal bojazen, da bi se principa za Češko ne oprijeli zlasti Slovenci. Za težnje analognega značaja galiških Malorusov mu neposredno ni bilo nič mari, ker po njegovem takózvanem Linskem ali v Lincu pred leti vsprejetem programu treba, da Nemci izločijo Galicijo, torej tudi Maloruse iz osrednjega zastopstva. Slovenci pa so mu poleg Čehov najbolj pri srcu ali, bolje rečeno v duhu Schönererjevem, na želodec.

PODLISTEK

Zalagarjev Johan.

Izvirna slika.

Spisal Drejo s Krasa.

Johan je sedel mirno na kamenu, ki ga je bil privabil iz bližine, skrčivši noge tesno k sebi.

Pogled se mu je osilil na nasprotno stran, kjer je bilo — med drugim — dobro videti tudi vaško pokopališče. Sicer je vsikdar previdno brzdal svoje oči pred žalostnim pogledom na njivo mrtvaških glav, a danes, čudno, motril je od daleč ono belo jesensko cvetje mrtvašnic, one križe in kamene, ona znamenja vere in vstajenja.

Zamislil se je. Ta pogled je močno vplival nanj. Misli so mu splavale v srečno in nesrečno minolost. Čelo se mu je začelo grbančiti in z očmi je migal, kakor bi hotel zatreti usiljivo solzo. Iz njegovega nemirnega, nervoznega vedenja, je bilo sklepati, da bije mož hud srčen boj.

Nekaj mu je težko sree, kakor kamen; neko mrzlo je čutil okolo njega, dušilo ga je, da mu je sapa zastajala; zdaj pa se je stresel, in globok, dolg vzdih mu je prisapil iz prsi. Stresel je glavo še jedenkrat, kakor bi hotel otrestit neprijetne misli in potegniti z roko preko čela.

Pomisliki radi Čehov in Slovencev so silili Schönererja, da bi iztuhlat kak argument, kak navidezen razlog, da bi, prvič, Nemci na Češkem vendar dosegli vse to, kar jim je bistveno in načelno potreba, drugič, da bi se Slovenci pa Čehi ne mogli ravnati po tistih načelih, po katerih bi se Nemcem na korist razkrojila Češka! Jeden tak argument se že davno glasi, da dežele nekdanjega nemškega bunda pripadajo v nemško sfero, torej koncem koncev: k Nemčiji!!

S tem razlogom se Schönerer v prejšnjih letih ni obračal k razmeram na Tirolskem; še le sedaj, ko je šlo v resnici že do rešenja tirolskega vprašanja, je začel v naših mejah in — po Nemčiji povdarjati, da Tirolsko spada tudi k Nemčiji kakor »Reichsland«. Takó se je dogodilo, da so nemški branitelji »tirolske dežele jednote« nakrat dobili pomočnikov v vsenemških Schönererjevih pristaših.

Takó ali takó, zabranili so razpravo v deželni zboru tirolskem o koncesijah za laške Tirole, in ko bi ostalo pri tem, bi Schönererjeva stranka naposled priborila nekaj dobička za nemške interese, tudi ko bi se ne dogodilo nikdar, da bi prišla Tirolska pod prusko Nemčijo. Slovincem je le predbro znano, da se Italijan že radi jezikovne svojstvenosti ne tujči toliko lahko, kakor Slovan, in tudi Nemec lažje sprejema italijanski jezik, nego pa Italijan nemški. Dejanjski so Nemci tudi na Tirolskem izgubili Italijanom na korist, in ni laž, da italijanski živeli dere od juga dalje proti nemškemu severu na Tirolskem. Nemško prebivalstvo na Tirolskem — vsaj nekoliko — zadeva ista usoda, ki je pred nemnogimi vekmi zadela Slovence na istem Tirolskem, za katerimi se vidijo v današnjem Tirolskem le še mnogoteri slovanski obrazi in se nahajajo tu pa tam še popačena imena slovenskega izvora.

Ta vzrok poitalijančevanja nemške narodnosti na Tirolskem je mnogo tehtniši za Schönererjevo in v obče za protivne nemške stranke, nego pa sezivanje na zgodovino. S stališča zgodovine bi moral Schönerer reklamovati za Nemčijo tudi druge dežele, ki so danes pod italijanskim kraljestvom!

No, z vsem tem nismo še našli vseh povodov, radi katerih se Vsenemci sedaj postavljajo proti delitvi Tirolske in Češke.

Ni se dalo. Spomin je krepkeji in trajnejši od volje. Z jeklenim črtalom, globoko, nam ga je zatrisala usoda v srce, da se ne da tako z lepa izbrisati, kakor morda pisava s skrilj. Spomin, tudi žalosten, je edino, kar človeku spremlja na trnjevem potu življenja, to je, kar nam edino ostaja, dokler smo krepki in zdravi; vsaka najmanjša stvarica, vsaki negotov sen, ga obuja in krepi zopet.

In sedaj ta pogled! Tako ničev, a bil je vendar vzrok težkih misli. Iz njega se je porodil spomin, ki je... silil misli Johanove nazaj. Po bliskovo je pregledal svoje življenje, in vstavljal se pri onem usodepolnem trenutku, ko mu je nesreča zasadila kal svojega ploda. Spomnil se je žene svoje. Duh se mu je dvignil iz zemskih nižin na nebesne višave, kjer je v nebeškem veselju zrl njo nudečo mu nasproti roki, kakor bi hotela reči: Priidi, priidi skoraj v moje naročje! Čemu se toliko mudiš?! Veselila se bova skupaj!

Ta duševni pogled je bil strašen; kar stresel se je z nova, in iz grla se mu je nevedoma izvil pridušen glas, kakor človeku, ki se je prebudit iz hudih sanj —

— Pok, podoben onemu bakrene skapice prihajajoč iz ognjišča ga je zdramil. Vzravnal se je! Bil je nekako utrujen duševno in telesno, a zadovoljen, da se je otrešel usiljivih misli.

Poglejmo na Češko! Tu so Nemci dosegli mnogo, — premnogo in preveč s stališča češkega zgodovinskega državnega prava, in Čehi sami se poprek najbrže ne zavedajo dovolj, v koliko so že porušili ali dali porušiti deželno jednoto svojega kraljestva. Čehi so privolili v razdeljenje skupnega šolskega sveta na češki in nemški odsek; oni so privolili na razcep-ljenje skupnega kulturnega sveta na češki in nemški oddelek. Na višem deželnem sodišču so privolili — vsaj z molčanjem in brez vsakega odločnega odpora — v to, da imajo Nemci svoj poseben senat.

Čehi so — kratkovidno — privolili že poprej, pod staročeško stranko, v razdelitev stare, za Čehce zasnovane univerze na nemško in češko vseučilišče. Te razkrojitve starodavnega najvišjega učnega zavoda ne štejejo Čehi med napake češke politike. Če pa poštevali pravilno svoje težnje in cilje, morajo priznati, da so tudi v tem pogledu napravili osnovno napako. Nemci imajo vsled tega v Pragi svoje glavno kulturno semenišče, naj drugače Čehi še toliko izpodmikajo tla Nemcem v Pragi.

Čehi molče, ali so onemogli nasproti temu, da se češki živeli vedno bolj trebi iz nemških okrajev in mest, in da vlada nastavlja vedno bolj zgolj nemške uradnike v te okraje.

Kljubu vsem tem koncesijam, v zmislu parcialne nacionalne avtonomije niso Nemci zadovoljni, in dr. Kramář je še to spomlad povdarjal v državnem zboru, da Čehi privole v češkem deželni zboru celó v deljenje po kurijah, in to po nacionalnih kurijah, kar je odločilno, tudi če ostane veleposelstvo s svojo posebno kurijo.

Če poštevali še dejstvo, da ima nemščina še posebne privilegije v raznih uradih in na znotraj, utegnemo pač opravičeno vprašati: kaj je treba privoliti še, da se češko kraljestvo razkroji?

Formalna združenja. To pa za Nemce ni toliko važno, ker imajo krepke kulturne vezi, da se morejo v glavnih stvareh razvijati jednotno.

Kar se dostaje gospodarskega jedinstva v »zaprtim ozemlju« na Češkem, zopet ni to vprašanje prve vrste. Zemlja češkega kraljestva ima tako obliko in take razmere, da

— Črvi pokajo — je dejal, pobegzavši z ogorkom v ogenj — pa naj le pokajo, tudi njih čas je prišel. Vse ima svoj konec, tudi mi pojdemo enkrat. —

Ta pok iz ognjišča je povzročil prasetajč kol, a Johan se ni dalje zmenil ni zanj, ni za njega naravne vzroke.

Tudi si ni dalje belil glave s prizorom, ki se je pojavil na drugem sosednjem kolu. Neprtrgoma, vedno enakomerno, je piskalo, ali bolje rečeno, evililo, na koneu kola se je pa penil sok, katerega obseže je vidno rastlo in rastlo; tu pa tam so se te pene odtrgale in se poizgubile v travi.

Kakor bolnika, ko se bori z življenjem in smrtjo, obliva mazel, smrtten pot, isto tako je začel oblivati tudi repo, da so se zbirale debele vodene kaplje na njej, ko jo je začela zapuščati njena naravna gorkota. In kakor povzročuje pot, osobito, ako se pojavlja na čelu, male in večje vodene mehurčke, isto take posledice potu je bilo opaziti na repi.

Plamen pa je rasel, in lizal repo, da se je rujavo sajila od zdolaj in ob straneh. Vodeni mehurčki so pregorevali in mesto njih so zijale tu pa tam odprte ranice, podobne onim vrhu pete, ki jih povzroča čevlji, kadar žuli nogo.

(Pride še.)

sta sever in jug tega kraljestva posebno navezana drug na drugega. Tudi ko bi bilo zakonodavstvo ločeno za nemški sever in ostali češki jug, vedno bi obe narodnosti morale poštovati skupnost dežele. Tok Vltave kaže v tem pogledu najpoučnejši primer.

Takó so torej Nemci v kraljestvu Češkem razun formalnosti dobili že vse, kar je odločilno za ohranjenje in razvijanje narodnosti, tudi ko bi ne bili — Nemci! Da bi Slovani dosegli le toliko, kolikor uživajo Nemci na Češkem, pa bi kmalu ponehali narodnostni boji!

Po takem se Schönererju ni treba več bati, da bi nemška narodnost trpela od Čehov na Češkem. Formalnost konečne ločitve na Češkem je zauj in njegove pristaše stvar sekundarnega pomena; pač pa vedo Vsenemci dobro, da bi s principom deljenja dežel po narodnosti Nemci v raznih deželah prišli ob svojo dosedanja posest, in ravno to je vzrok, da je Schönerer tudi za Tirolsko izsledil nov argument, češ, da, kar je spadalo k Nemškemu bundu, mora ostati nerazdeljeno.

Nemški interesi zlasti v čeških pa slovenskih deželah so torej napotili Vsenemce, da odslej še bolj povdarjajo zahtevo, da se dežele ne smejo krojiti po principu, ki bi dal Slovanom, kar je njihovo.

Taktika Schönererjeva je sicer, kakor vselej, samovoljna, ali prebrisana je dovolj za — bojazljive državnike!

Schönerer se pač ne briga za to, da se s svojo taktiko glede na Tirolsko nahaja v enem taboru s konservativci, krščanskimi socijalisti in v obče z avstrijskimi strankami. Te stranke imajo svoje stališče, ker mislijo, da je bolje tako za narode in za cesarstvo. Schönererja pa vodi princip grabež-ljivosti, agresivnosti in rušenja temelja državnega. Le s stališča pangermanizma je možno umeti njegovo taktiko, kakor ves njegov program. Sicer pa spada južnotirolsko vprašanje med najtežje probleme, z narodnega nacionalno-avtonomnega in skupno-državnega stališča. Radi tega so nastale velike zmešnjave tudi v taboru nemških avstrijskih patrijotičnih strank. O tem pa prilično.

F. Podgornik.

Politični pregled.

V TRSTU, dne 2. avgusta 1901

Važne izjave dra. Riegra. Te dni je imel dr. Rieger pogovore s poročevalcem dveh ruskih listov. V pogovoru s poročevalcem petrograjskih »Vedomosti« je izrekel o Nemcih nastopno sodbo: »Nemci so neoporečno visoko kulturni narod, pridni, delavni in obudovanja vredne potrpežljivosti v do-sezanju svojih ciljev. Sreča jim je bila tudi, da so imeli enega Bismarcka, pred čegar veličino se klanjamo. Ob vseh teh čednostih in dragocenih svojstvih pa nedostajajo Nemcem neko veliko svojstvo: humaniteta!

S poročevalcem petrograjskega »Kraja« pa je Rieger nastopno govoril o notranji politiki Avstrije: »Dokler Nemci zahtevajo nemški državni jezik, ne more biti ni govora o češko-nemškem sporazumljenju. Mi ne moremo vsprejeti tega nemškega postulata pod nikakim pogojem. Do sprave med obema narodoma more priti le na podlagi popolne enakopravnosti. Ako se misli, da je nemško-češko sporazumljenje v gospodarskih stvareh prolog narodno-politiškemu združenju, treba pomisliti, da gospodarska vprašanja niso navezana na politična. Nemško-češko gospodarsko združenje je dalo le priliko za družabno zblizanje, kar na sploh jako malo pomenja. Nemci se nahajajo sedaj v čudnem stanju

oholosti in nagnenja do ekspanzivnosti. V novem delu Cheredama (Večkrat omenjenem tudi že v »Edinosti«. Op. ured.), jako temeljitem in važnem, je konečni cilj nemške politike pojasnjen v popolni resnični luči. Nemčija gre za tem, da bi svojo državo raztegnila do Adrijanskega morja in tjaja preko Trsta! Nemci grede za tem, da se polaste Avstrije za vsako ceno in posredno po Avstriji služimo tudi mi Slovani ciljem nemške politike, ki nam je toli sovražna, in je sosebno nasproti Poljakom v Poznanju izdala geslo »iztrebljenja«. To je žalostna resnica.

Kar se dostaja gibanja »proč od Rima«, je menil Rieger, da za Čehe pomenja to vse-nemško geslo: »Tja k Rimu!«

Menil je: »V nasna Češkem je katolicizem spravljen in toleranten. Naša duhovščina je narodna in mise imamo iste mnogo zahvaliti. Delovanje naše duhovščine ima za naš narodni razvoj velik pomen.«

K izvajanju Riegra o konečnih ciljih nemške politike, o nemškem stremljenju na orijent, o volji Nemcev, da jim mora baš Avstrija služiti kakor most tjakaj, da se mora avstro-ogrška monarhija žrtvovati za ta konečni cilj nemške politike, ter da je — sled-njič — tudi vsa notranja politika nemških krogov urejena v prvi vrsti in specifično z ozirom na ta cilj nemške politike: k temu ne treba dodajati ničesar. Resnica je notorična in očitna. Potem pa je to, kar je izvajal dr. Rieger v tem pogledu, lepo razkril v tem listu in plastično predočil naš Ypsilon. To so stvari, ki so postale tako očitne, da jih mora videti vsakdo, kdor ima oči v to, da gleda! Tem boleštnije je za nas, da je dandanes ravno med nami Slovenci premnogo oči, ki ne vi-dijo, ker nimajo časa v to, zamaknjeni v fe-nomen — sodobne »slovenske« domače poli-tike! In vendar: kako nizkotno smešen je ta fenomen poleg gigantskega konečnega cilja nemške politike in pa poleg dejstva, da pot do oživetja tega cilja vodi preko naših slovenskih teles.

In baš v paraleli s tem dejstvom kaže se nam še le vsa važnost zaključnih izjav dra. Riegra. Vemo sicer, da je nevarno po-četje to, ki nam utegne donesti celó kako go-risko »oslarijo« v novi izdaji, ali čut novi-narsko dolžnosti je v nas tako inteziven, da ne moremo drugače, nego da kličemo čini-teljem sodobne »slovenske« politike besede patrijarha Riegra. In sicer na eno stran, da je sodelovanje duhovščine za razvoj naroda velikega pomena in da je torej načelno izključa-nje duhovščine od javnega živ-ljenja proti življenjskemu inte-resu naroda. Na drugo stran pa kli-čemo — in to z izrecnim pristavkom, da naj se to ume kakor očitanje za precejšen del mlaje slovenske duhovščine — spričevalo Riegrovo, da duhovščina na Češkem je: spravljiva, tolerantna, narodna!

Konkluzijo naj si napravijo sami na obeh straneh!

Demonstracije v Karlovih varih in v Plznu. Te dni je bilo plzensko društvo »Hlahol« priredilo koncert v Karlovih varih. Sloveč Karlove vari bogate sicer po velikem delu od čeških gostov, ki se hodijo tjakaj zdraviti; ali to ne briga nemških srid-težev, kakor jih tudi dejstvo, da je bil kon-cert prirejen izven zdraviliškega ob-močja in le za češke goste, ni oviralo, da so priredili viharo demonstracijo proti češkim pevcom in so celó potrgali in po-mendrali trak na venen, namenjen pevcom. Da vest o taki surovosti ni baš pomirljivo vplivala na plzenske Čehe, to je menda pač umljivo. In res je prišlo včeraj v Plznu do precej hudih demonstracij proti Nemcem in do izgredev. Poročila iz Plzna pravijo, da so orožniki energično posegli vmes. Ta vest do-biva svoje pravo označenje po dejstvu, da iz Karlovih vari nismo nič čuli o kaki »ener-giji« proti izgredeknikom.

Ti dogodki so pač lep prispevek k spravljaljubivosti Nemcev! Mar ne, vsi vi, ki se vnamate za spravo na — Moravskem! Mej temi je baje tudi nekaj »Slovencev«.

Nemci v Rusiji. Sodi se, da v ru-skih pokrajinah, ki mejijo z Nemčijo, biva okoli jeden milijon Nemcev, od teh jih živi 300 tisoč v jugozapadnih obmejnih guberni-jah, osobito v volžski in podolski guberniji, preko pol milijona na ruskem Poljskem in 200 tisoč v baltičskih gubernijah. Na južno

ruskin stepah ob Volgi pa biva kakih 800 tisoč nemških kolonistov. Opaža se, da se v obmejnih gubernijah naseljujejo samo pre-možnejši posestniki, ki si nakupujejo pose-stva blizu glavnih središč. Tu so eksistenčni pogoji zelo težavni in Nemci bi dobili v no-tranji Rusiji ugodnejše razmere, a oni se naseljujejo ob meji, ker jih v Rusijo ne do-vajajo samo gospodarski temveč v prvi vrsti politični interesi. Nemški kolonisti so zapo-sekli najglavnejše ceste in točke, ki so stra-tegično važne. Vrednost vsega imetka, ki ga posedujejo Nemci na Ruskem, cenijo na 400 milijonov rubljev. V okrajih, kjer imajo Nemci velika trgovska in industrijska po-djetja, so oni faktični gospodarji in jemljejo v svoje službe jedino le Nemce. Ruska vlada je bila že pred mnogimi leti opozorjena, kaka nevarnost jej preti od nemške poplave. Ge-neral Kosić je že leta 1881. sestavil plan nemških naseljenj in je vsled tega car Aleksander III. pozneje izdal zakone, ki ote-žujejo snovanje novih kolonij po nemških dr-žavljanih. Ali tudi tukaj so si Nemci znali pomagati. Sprejemajo namreč rusko podani-štvo, a ostajajo vsejedno še nadalje nemški podaniki ter delujejo za interese nemške države.

Vojna v južni Afriki. »Daily Mail« poroča, da je položaj v Kapski Koloniji jako kritičen in da še potem, ko bo sklenjena mir, ostane mnogo roparstva v deželi. Po drugi invaziji Burow v Kapsko kolonijo se je močno povečalo število ustašev, kateri dajejo Burom vse potrebne informacije. — Lord Kitchener javlja, da so Buri zajeli več do-mačih streleev, ki so v družbi z angleškimi vojaki napadli neki burski transport. Buri so vse zajete strelece postreljali in so naznanili generalu Frenchu, da bodo postreljali vse tiste domačine, ki so v angleški službi in ki jim pridejo v pest. Iz Bruselja poročajo, da predsednik Krüger odpotuje v Ameriko, kjer si ogleda nekatera večja mesta.

Notranja vojna v Venezueli. Li-sti poročajo, da so vladne čete sijajno pre-magale ustaše pod poveljstvom generala Garberasa ob meji republike Kolumbije (ki leži zapadno od Venezuele). General Garbe-ras je pri San José de Cocuta s 3000 ustaši prestopil mejo in stopil na kolumbijska tla. Vlada sodi, da je Garberas nabral svoje čete izmed kolumbijskega vojaštva in namerja radi tega napovedati Kolumbiji vojno.

Tržaške vesti.

Bolezen škofa A. M. Šterka. Iz Ro-gateca nam javljajo, da se je bolezen našega vladike nekoliko obrnila na bolje, a da huda nevarnost še vedno traia. Zdravniki so kon-statirali, da je vladika bolan na gastrični mrzlici in ne na legarju, kakor se je mislilo početkoma. Jasno je torej, da je vsa bo-lezen posledica dogodkov v Kopru. Mi upamo trdno, da prestane škof Šterk tudi to hudo nevarnost.

Z Opčin smo prejeli: Onega dne, ko je slavilo pevsko društvo »Kolo« razvitje svoje zastave in se je žnjim radovala neizmerna množica slovenskega ljudstva in

„Mal prinesla dar
Domu na altar«

ter pokazala, da do prave omike ne treba »laziti« 2000 let, — onega dne smo imeli tudi mi na Opčinah redko slavnost — novo mašo! Daroval jo je, kakor so Vam bili že sporočili, č. g. Jak. U k m a r, tretjeletnik semenišča goriškega.

Žal je bilo »Zvonu«, da se ni mogel udeležiti in »corpora« prekrasne slavnosti »Kola« in biti delžen neopisne srčne radosti, ki je vladala tam gori pri sv. Jakobu dne 21. julija t. l.

Moral je »zvorniti« novomašniku; no, ne-kaj vrvi se mu je vendar odtrgalo — popo-ludne — in tudi »klašč« ali »bet« šel je tja k novi zastavi, da zabije v nje drog želje in voščila polna ljubezni in sreče, ki naj bi se vedno »vrtili« v »Kolu« in dičile njega krasni prapor.

Med toliko dobrega in lepega v naši »Edinosti«: o veseljei društva »Kolo« in o razvitju njega zastave, o našem stebru — de-lavskem stanu, o objemanju in pobratimstvu vseh zastav se svojo novorojeno sestrice, o zmagoslavju krasne pesmi naše in nje gojite-ljev — dičnih naših društev, o dičnih pre-sečnih trenotkih, ki jih je uživalo naše dobro, pošteno, zlato slovensko ljudstvo; o blažilnih občutkih, ki so domovali v srcih ogromne množice ter jej prevejali in pretresavali vse

nje grudi; o tržaškem »medvedu«, ki je po-božkal odlomek 2000 letne kulture — med toliko dobrega, lepega in koristnega če udru-žimo še kaj drugega lepega, menim, ne bo škodovalo. —

Da, lep, krasen, diven je bil dan 21. julija t. l. za našo vas; kajti eden izmed nje sinov je prvokrat daroval Bogu daritev sv. maše.

Čakal sem, g. urednik, da se kdo drugi oglasi v cenjeni »Edinosti« ter Vam opiše slavnost istega dne; toda, kaj se hoče: — pasji dnevi! Vročina neznosna! — Taka je bila tudi 21. julija. Vi se je pač spominjate! — Vreme pa je bilo tako, da si lepšega nismo mogli želeli.

Ob deseti uri so začeli v zvoniku veselo pritrkovati in kmalu na to se je prikazala iz župnišča veličastvena vrsta svatov in družij in nazadnje med č. duhovščino — mladenič, slavljence dneva, resnega, lahko vzemirjenega, mlo tožnega obraza! Ni čuda! Saj duša nje-gova premišljuje velepomemben korak, stopi-njo odločilno za vsega življenja dni.

Ko je dospel spreved v cerkev, zapeli so peveci »Pozdrav novomašniku«, pesem, ki je segala ljudstvu, zbranemu v svetem hramu, prav v sree. »Pozdrav« je začelo dekletee z mločutnim glasom; njej se je pridružilo drugo v prijeten duet in potem — mogočno svečano je zaoril ves zbor svoj »bod' pozdravljen«.

Propoved, svečanosti primerno, imel je č. g. Slavec — Repentaborski. Na to se je pričelo darovanje za svate in potem maša, pri kateri so peli Zvonaši Volaričevo mašo za 4 glase. — Meni se je zdelo, da so peveci dobro peli, pa kaj hočem jaz, ki sem v petju nekak Turk pri kristijanski pridigi; toda slišal sem tudi druge osebe, ki so v godbi »doma«, da so se jako pohvalno izrekle o petju »Zvona«.

Po maši, pri kateri so si vsi povabljeni in drugi osvežili duha o lepi svečanosti, po-dali smo se v krasno opravljeno sobano g. Vouka, da si okrepčamo tudi »tu grešno telo«. Kaj naj rečem o jedi in pijači, kaj naj zi-nem o postrežbi? Gospod Vouk je mož, ki je pokazal tega dne, da je na pravem me-stu in da ume svojo stroko. Vse: juha, meso, prikuha, kuretina, različne pečenke, gnjat, sir, sladčice, razno sadje, kava itd. itd. — ti je bilo tako izborno, da je samo reklo:

Le uživaj me, uživaj,
Z dobro kapljico zalivaj!

Samo ob sebi je umevno, da smo prav radi sledili tem zapeljivim, gastronomično sirenskimi glasom.

Na vabilo g. novomašnika in njega du-hovne matere, gospe Pirjevec iz Trsta, so prišli po blagoslovu vsi Zvonaši na čašico izvrstnega kraskega terana, ki naj bi jim »namazal bronu glas«. In res! tako so zvoni-li, nabivali in pritrkovali, da so rekali vsi svatje: Danes lahko vsklikamo: »Pri Vouku je pravo veselje doma«.

Da so se o tej priliki »spuščale« tudi govorance, to je umevno samo ob sebi. Prvi je napil č. g. kanonik Čebular, voščil novomašniku dolgo in plodonosno življenje.

Gospa Pirjevec je v precej dolgi pesmici opisala trud in težave, ki čakajo g. slavljence, a tudi plačilo, ki bo sledilo njegovemu delu in trudu.

Gospod novomašnik je nazdravil vsem svojim dobrotnikom med katere šteje v prvi vrsti č. gg. navzoča učitelja. — Slogi med učiteljstvom in duhovščino je napil g. Slavec.

G. Ferluga dobrim, skrbnim, mar-ljivim, izglednim starišem g. slavljence, katerim starišem je želel mnogo posnemovalcev; ker če je veliko število taci očetov in mater, ki žrtvujejo delo svojih žuljavih rok in znoj svojega truda na altar sreče svoje družine in svojega bližnjega, potem blagor otrokom, na-rodu in človeštvu!

G. Iv. Goriup, mestni in deželni po-slance, je priporočal intenzivnejše delovanje vse inteligence brez razločka stanu, v v blagor in srečo milega naroda.

G. Štrekelj, prijatelj novomašniku, je želel temu dveh svetlih zvezdic vodnic rekši: V srečo naj vedno Ti bode: B o g i n a r o d!

Za »strogo« zabavni del poskrbel nam je, kakor večkrat o takih prilikah, naš č. g. Ferluga s svojimi »Šibici«, ki ima večkrat to čast, da »tudi« ona »novo mašo poje«; umeje se, da na svoj lasten način in da je pri nje-nem »činu« mnogo stoka in joka, hlipanja in mrdanja, kremženja in kisanja: a slednjič vendar toliko veselja, posebno če je šiba se svojim »djanjem in nehanjem« se svojim

»oljem in zabelo« in z onim, kateri jej je služil za »resonančno podlago« — dospela do »nove maše«. Završil je to zabavno razpravo o »šibi« nekako: Če hočemo, da doživi naš mili, ljubljani, svojemu vladarju zvesto udani rod onih dni, ko ne bodo več plesale po njem tiste razne »šibe« — (ki ga pa ne dovajajo do nove maše) — če hočemo vredni dočakati, da se nam vremena zjasne, vsakdo naj bo na svojem mestu »cel mož«, ki se ne boji nobenih »šib«. — Tako tudi Vi č. g. slavljence današnjega dne:

Sred veselja, bolečin,
Zvest bodite roda sin!

In ta borni narod Vaš in naš, narod do-brega, poštenega, zatega srca, »rezal« Vam ne bo »trnjevih šib«, ampak spletal Vam »duhteče vence« hvalečnosti svoje.

Tako je završil gospod Ferluga in jaz se tem besedam popolnoma in prav rad pri-družujem in kličem k svojemu zvršetku g. novomašniku:

Naj bi srečno bilo mnoga in mnoga leta!
A r.

Vendar enkrat! Ravnokar smo čuli, da je mestni magistrat v obče prepovedal pri-rejanje nadaljnjih znanih običajnih »šager« v okolici. Koliko je resnice na tej vesti, nam ni še znano za gotovo, pač pa rečemo: ako se vest izkaže resnično, bomo v nenavadnem po-ložaju — polnega soglasja z mestno oblastjo. Zadnji čas bi bil res, da se taki plesi odpravijo enkrat za vselej! Za odpravo govore oziri gospodarstva in morale. Velik del nasprot-stva, ki ga imajo n. p. na Proseku, izvira ravno iz »šager«.

Prihodnjo nedeljo, dne 4. avgusta, bi se bila imela vršiti v Bazovici enaka šagra, ali tamošnji rodoljubi so nam javili že pred me-secem, da tam ne bo več šagre, ampak bo »Javna tombola«, ki jo priredi tamošnja »Za-varovalnica goveje živine«, z društveno in ljudsko veselico, plesom in petjem, ki jo pri-redi pevsko društvo »Lipa« z blagohotnim sodelovanjem pevskega društva »Slovan« iz sosednjega Padriča.

Rojaki, požurite se torej v nedeljo v našo napredno Bazovico.

Le izzivajte! Pišejo nam: Zadnji čas se je zopet vzbudila laška dedna kultura, ter je zopet začela izzivati! Osobito se odlikujejo razni židovski listi, ki izrabljajo vsaki še tako malenkosten slučaj, da le otepajo po Slo-vencih!

Kedor išče, ta najde, — pravi prego-vor! Mi ne želimo ne preprirov in še manje napadov, toda pripravljeni smo za vsaki slu-čaj! Židje in laški podaniki, ki edini delajo zgago in nemir v Trstu, smejo biti gotovi, da jim ne ostanemo dolžni nobene »uljud-nosti!«

Ako torej hočete boj, ga boste imeli, ako pa želite mir ga boste imeli! Istotako! In v to vam ne treba drugega, nego da nas pustite na miru!! Izzivati pa in žaliti se ne damo več, ker nismo več otroci! Minili so časi naše otročje potrpežljivosti in bojazljivo-sti. Ti časi se prav gotovo ne povrnejo več.

Tempi passatti!! Mislite raje na dru-gačno bodočnost.

Promet z razglednicami. C. kr. po-štno in brzojavno ravnateljstvo nam javlja: Glede na razne pritožbe, da se dopisnice se slikami (razglednice) od strani pošte napako taksujejo oziroma izgubljajo in ker izvirajo te pritožbe večinoma iz pomanjkljivega pozna-nja poštних predpisov smatra podpisano c. k. poštno in brzojavno ravnateljstvo umestnim občinstvo na sledeče tozadevne predpise opo-zoriti:

V tostranskem notranjem prometu to je v deželah, zastopanih v državnem zboru, so dopisnice dopuščene tudi tedaj, ako ne nosijo napisane »dopisnice« in sl. in ako je bil napis izbrisan ali odstranjen na drugi način. Z do-pisnicami brez naslova, ali z izbrisanim na-slovom, ki so bile frankovane po tarifu za tiskovine in ki nosijo razen odpošiljalčevega naslova še druge z roko pisane dostavke, ka-teri pa ne spadajo med one dopuščene po po pisemsko poštnem tarifu od leta 1900. str. 40. odstavek c, ravna se v notranjem prometu kakor z nezadostno frankovanimi dopisnicami; v inozemskem prometu se pa smatra take dopisnice za nezadostno franko-vana pisma.

Dopisnice, frankovane po tarifu za tisko-vine, na katerih je odpošiljalec naslov »do-pisnice« odstranil in istega nadomestil z besedilom »tiskovina« in katere nosijo zgoraj označene nedopuščene dostavke, so pa iz-ključne kolikor iz notranjega toliko iz ino-zemskega poštnega prometa.

Vinogradnikom. C. kr. namestništvo priobčuje nastopni razglas:

Vsled odloka c. kr. kmetijskega ministertva od dne 22. januarja t. l., štev. 31749/2355 in 28. aprila t. l., št. 11135/864 se razpisujejo za manje premožne vinogradnike v tržaški okolici, ki so si zasadili s cepljenimi ameriškimi trtami vzgleden vinograd v površini najmanj 1/4 orala (400 sež. □ = 1440 m²), sledeče nagrade v noveih:

2 nagradi po 50 kron,
9 nagrad „ 40 „
18 „ „ 30 „

Prošnje za te nagrade naj se vložijo najkasneje do 26. avgusta t. l. na c. kr. namestništvo naravnost, ali pa potom kmetijskih družeb v Trstu.

V prošnjah je navesti:

1. Kraj, kjer se nahajajo nasadi in dotične parcelne številke.
2. Njih površina.
3. Čas, ko se je nasad dovršil.
4. Katera podlaga in katera plemenita trta se je rabila in
5. Na kateri način se je cepilo (v suho ali v zeleno).

Nagrade razdeli c. kr. namestništvo potem, ko so se nasadi pregledali po vladnem osobju.

»Kmetijska družba za Trst in okolice« prosi istočasno predstojništva posamičnih podružnic, naj razposlane razglase razdele med kmetovalce!

Dražbe premičnin. V soboto, dne 3. avgusta ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica del Lloyd 16, hišna oprava; ulica dell'Istria 203, nagrobni spomeniki; ulica Giulia 49, hišna oprava; ulica Vicolo Cieco 4, pisarniški predmeti in pult; ulica Riborgo 27, obleka.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 28.0, ob 2. uri popoldne 30.— C°. — Termometer ob 7. uri zjutraj 75.9. 8.— Danes plima ob 10.49 predp. in ob 10.28 pop.; oseka ob 4.22 predpoludne in ob 4.43 popoldne.

»Delavsko podporno društvo« bo imelo dne 11. t. m. običajno obletnico blagoslovljenja društvene zastave z jutranjo in popoldansko slavnostjo.

Zjutraj ob 7 1/2. uri se zberó udje in odborniki v prostorih društva, Via Molin piccolo št. 1. Od tod odidejo z uniformirano veteransko godbo, društveno zastavo in odborom na čelu v cerkev sv. Antona novega, kjer jih bodo pričakovali v svečanih oblekah udinje in nadzornice. Točno ob 8. uri začne sv. maša, pri kateri bo pelo iz prijaznosti »Slovansko pevsko društvo«. Po sv. maši se vrnejo udje in odbor, spremljevani z godbo, istim potom v društvene prostore pohraniti zastavo, potem se razidejo.

Popoldne bo v odličnem vrtu šole družbe »sv. Cirila in Metoda« pri sv. Jakobu (ul. Giuliani 28.) veselica. — Na veselici bo sodelovalo iz prijaznosti »Slovansko pevsko društvo« ki bo pelo krasne pevske komade, a pred in po petju bo popolna vateranska godba svirala po največ le narodne komade. Poskrbljeno je tudi, da se bodo mej veselico točilo dobro pijačo in dobivalo mrzle jedi. Zvečer »bosta« gg. pirotehnika Zobeč & Giorgomilla užigala krasne umetelne ognje v narodnih barvah. Vstopnina za odrasle 40 stotink (20 nvč.), za otroke 20 st. (10 nvč.). — Podpisani odbor se nadeja, da se družabniki in družabnice, kakor tudi drugi prijatelji društva, mnogoštevilno udeležijo te slavnosti.

Družabniki in družabnice morajo ta dan nositi društveno znamenje. Na red pazijo postavljeni nadzorniki. V slučaju slabega vremena se veselica preloži na dan 25. avgusta ob isti uri zvečer. Ustopnice k veselici se dobivajo v društveni pisarni in na dan veselice pri blagajni.

ODBOR

»Delavskega podp. društva«.

Slovenski goslarji pri sv. Jakobu. V včerajšnji »Edinosti« vabijo nas šentjakovski goslarji na koncert, ki ga prirede v nedeljo dne 4. avgusta ob 5. uri popoldne na vrtu slovenske šole pri sv. Jakobu. Ko smo čitali to vabilo, odvalil nam se je kazen od srea ter smo vzdihnili: »Vendar so prišli tudi naši goslarji enkrat na vrsto!« Naši goslarji se trudijo, kakor tudi njihov učitelj, s posebno vnemo, četudi ne dobivajo podpore od nobene strani! Še najpotrebnejših instrumen-

tov si ne morejo nabaviti, da bi spopolnili orkester. In kako tudi? Saj so to naši mladenci in ker smo mi reveži, reveži so tudi oni! A voljo imajo dobro in trdno; se svoje vstrajnostjo hočejo pokazati svetu, da imajo smisel za ono umetnost, ki ublažuje človeška čuvstva, ki povzbuja človeškega duha v nadzemske višave, kjer vsaj za trenutke ni čutiti pozemskih težav in britkostij. In teh upolnih mladencev, ki so naši, da ne bi podpirali? Hočemo jih in to s tem, da se podamo v nedeljo na šolski vrt k sv. Jakobu na njihov in naš koncert. Našinci, vspodbujajmo se, vabimo se na svidenje v nedeljo v velikem številu!

Vesti iz ostale Primorske.

»C. kr. učiteljske v Kopru.«

»Naša Sloga« piše: Italijani se pritožujejo proti slovenskim profesorjem — izvzemši ravnatelja, ki je samo po rodu Slovenec —, pritožujejo se proti slovenskim dijakom, ki se ne morejo v Kopru priljubiti italijanski signoriji, kakor se ne moreta sprijazniti ogenj in voda; pritožujejo se proti nemškemu jeziku, s katerim se obremenja in muči njihova mladina — brez vsake prave svrhe. Proti temu zavodu imamo tudi mi gorkih pritožeb, in to proti ravnatelju, ki pazi najbolj na prijaznost italijanske gospode, proti nekaterim profesorjem, proti onemu delu meščanstva koperskega, ki mrzi in proganja tamošnje dijake naše narodnosti, in konečno proti zistemu, vladajočemu na tem zavodu. Na učiteljsku v Kopru so trije oddelki: za Italijane Slovence in Hrvate. Nekateri predmete se ti dijaki uče v svojem materinem jeziku, a druge — najvažnejše — v jeziku, ki je tuj vsem njim: v nemškem! Dijaki imajo dosti težav s šolskimi predmeti, katere bi pa že premagovali kakor bodi, ako bi jih predavali v materinem jeziku! Ali najteže in najvažnejše predmete se morajo učiti v nemškem jeziku. Posledica temu urivanju nemškega jezika je, da dijaki ne morejo naprej, da po silii zapuščajo zavod, ker jih profesorji mečejo na izpitih, tako rekoč: kakor snopje! Tako se je — na žalost — dogodilo v velikem številu tudi ob zaključku ravnokar minulega šolskega leta. Žrtev tega nesrečnega zistema so zopet naši mladinci, ki ne poznajo nemškega jezika v toliki meri, kakor zahteva zistem. Teh mladencev je propadlo veliko število, da človeka prijemlje kar groza na nevspehih na tej šoli.

Puljski list ne umeje, kaj namerjajo s tem urivanjem nemščine? Kaj menijo, da bodo ti ljudski učitelji prosili za učiteljska mesta, kje v Berlinu ali Hamburgu? Ali ne vedo ti vzdrževalci takih nezdravh odnosov na učiteljsku v Kopru, da naš ljudski učitelj v praksi ne potrebuje nemškega jezika?! — Nam treba sposobnih narodnih učiteljev, ki bodo danes jutri kopali trdo ledino in širili luč omike v narodnem hrvatskem ali slovenskem jeziku. Nemški jezik naj goje profesorji, ravnatelji, nadzorniki med seboj, kolikor jim je drago, ali naših siromašnih mladencev naj ne mučijo s tem, ker iz njih ne postanejo nikdar Nemci, kakor ne bo iz Nemca nikdar Hrvatov in Slovencev! Torej: vsakemu svoje, pak, kar Bog da in sreča junaka!

»Za pomoč oškodovanim po toči.« Posl. Kompare in tovariši so izročili predsedništvu dež. zbora istrskega nastopni nujni predlog:

V tem poletju je zopet toča z nesrečo obiskala več krajev v Istri. Tako je že 30. maja napravila mnogo škode v občini Pazin in sicer v selih: Pazin, Lindar, Gračišče, Trviž, Beram.

Dne 10. julija je uničila vinske in poljske prideleke v občini Matavun, davčni občini: Rakotole in Novake.

V občini Višnjana veliki del davčnih občin: sv. Ivan od Šterne, sv. Vital.

Dne 12. julija v občini Dolina, selo Gabrovica, skoro popolnoma, v selu Osp je uničila polovico vinskega pridelka.

Isti dan je potokla v občini Dekani sela: Černikal, Rozar, Rižano in sv. Anton.

Najgroznejše pa je isti dan vihrala toča v občini Marežige v selih Marežige in Labor. Tu je uničen popolnoma ves vinski in poljski pridelek.

Višina škode znaša čez 100.000 kron. Ljudje so obupani in zro strahom v bodočnost.

Dne 8. in 10. julija je pobila v občini Buzet, sela: Černica — Salež — Prgars.

Obzirom na omenjene nezgode stavijo podpisani sledeči predlog:

Deželni odbor se pozivlja, da v najkrajšem času pride z izdatno pomočjo poškodovanim občinam na pomoč.

»Stavka v Nabrežini.« Gospodarji nekega nikakor ugoditi zahtevam delavcev, ker se nadejajo, da se bodo le-ti radi pomanjkanja sredstev za življenje morali povrniti na delo. Včeraj so imeli v Nabrežini velik shod, katerega se je udeležila velika množica kamenosekov in delavcev v kamenolomih iz Nabrežine in sv. Križa. Po dolgi razpravi so se odločili jednoglasno za nadaljevanje stavke. Do ponedeljka ne storijo nobenega nadaljnjega sklepa in bodo imeli še le le v ponedeljek ob 10. uri in pol prihodnji shod.

»Grozni napad na regnicole v Borštu.« Ker laški židovski listi še danes mečejo strup svojega peklenskega sovražstva do nas Slovencev na one, ki so baje tako »nečloveško« napadli njihove varovance, ki so jim tako na sree prirastli, ne bo škodovalo, ako podamo tudi mi še nekoliko podatkov, ki jih je nabral naš prijatelj o tej stvari v Borštu. Vemo sicer, da ni pametnega človeka na svetu, ki bi verjel »Piccolovim« nesramnim obrekovanjem našega naroda, vemo, da so tudi slavna oblastva prišla do prepričanja, da so vsi oni grehi, ki jih dan za dnevom židovska eunja očita našemu ljudstvu, le brezobrazne laži, a treba je vsejedno dosledno odbijati te gnjusne napade, ker sicer bi židovska klepetulja nerazodno ljudstvo in nekatere državne organe, ki tako radi verujejo, ko se o nas kaj slabega piše, s svojimi bobnečimi tiradami res prepričala, da sta v Borštu oziroma v Riemanjih pravi razbojniški gnjezdi in da so italijanski podaniki pravi nedolžni angelji, ki so ravnokar iz oblakov padli v ti »razbojniški gnjezdi«. Niti blizu Boršta niti blizu Riemanj ni nikakega kamenoloma in da so regnicoli, katerih je bilo kakih 40, delali v nekem kamenolomu nad Botačem, občina Draga. Dalje bodi omenjeno, da so nekateri teh zlatih duš, ti nedolžni angelji, ti uzor-poštenjaki, ti mučeniki k r a d l i po Borštu, kamor so prišli prenočit.

Potruje se nam zopet, da so ti pošteni in v Borštu, torej v njim tuji državci, med tujim narodom, med katerega so si prišli služiti kruha, izzivali, prepevali laške, Slovence žaljive pesmi in zasramovali našo narodnost. To pa je že nekoliko preveč tudi za sicer dovolj potrpežljive Slovence. Italijani imajo sicer popolnoma prav, da postopajo tako, ker jih, počenši od visoke vlade pa do zadnjega pometaja, vse podpira in protežira proti domačinom Slovincem; ali od domačinov pa tudi nihče ne more zahtevati, da bi si pustili plesati po glavah, kakor bi se ravno zljubilo kakemu laškemu privadranu. Bedasto in zlobno pa je ob enem, kar pripoveduje današnja židovska eunja, vulgo »Piccolo«, o vsemogočem laškem konzulu v Trstu, ki da je napravil potrebne korake na naši vladi, katera da mu je objubila, da zadosti »žaljenim« regnicolom.

Vemo, vemo, da se naša vlada požuri ugoditi vsem zahtevam in zahtevicam privadrancev; in mi bi bili zadovoljni, ako bi se vsaj polovico toliko brigala tudi za svoje državljane, zatirane Slovence.

Laški konzul se baje jezi, zakaj da niso poslali tja žandarjev, kateri bi imeli nalogo varovati regnicole na delu. Prav ima, saj so morale oblasti znati, da bodo Lahi s svojim izizvalnim in prepotentnim postopanjem, kakor običajno, izzivali reakcijo. Ta želja laškega konzula naj jej bo v navodilo za bodoče. Sicer pa naj bi raje laški konzul in židovsko glasilo poučila svoje ljubljence, naj se med tuje vedejo dostojno, ako nočejo doživljati neprijetnosti. Še jedno stvar naj pribijemo. »Piccolo« je pravil, da jeden onih Italijanov pogreša nekaj goldinarjev, katere so mu seveda pokradli »tolovajski Slovinci«. V resnici pa so ravno »regnicoli« kradli po Borštu. Mi ne žalimo radi drugih narodnosti, ali ako dobimo pljusko, naj se ne pričakuje nikar, da nastavimo še drugo lice! Radi tega ne bomo nikdar dopuščali, da bi nas zasramovalo glasilo naroda, ki je po vsem svetu znan radi svojih grdih svojstev med nizkimi sloji pa gori do ministerskih foteljev. Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na sonce!

Vesti iz Koroške.

Pri sv. Mariji ob Zili se je obesil 36-letni hlapec Jan Kollić, ker ni podedoval

domače hiše. Ali ni mož više cenil svojega življenja?!

Čemu neki?! V Ojstrici je razpisano mesto učitelja. Znanja slovensčine ne zahtevajo; čemu neki, saj obiskujejo šolo samo — slovenski otroci!!

Z Jezerskega poročajo »Miru«, da je bil med tamošnjimi letoviščarji tudi znani nemški državni poslanec Steinwender in da se je jako laskavo izrazil o češki planinski koči in opravi ter postrežbi, dočim je Zoisovo kočjo, ki je last nemškega planinskega društva, našel zaprto ter je moral oditi od tam lačen in žejen. Med letoviščarji je tudi znani praški prijatelj Slovencev, dr. Chodounsky.

Razne vesti.

Afera dr. Trešić-Pavičića, ki je dvigala toliko prahu po hrvatskih novinah, je definitivno rešena s tem, da je dr. Trešić rešen vsake krivde. Afera je bila na kratko takale: V Zagrebu se je zastrupila neka učiteljica. Nje brat je podal ovadbo proti dru. Trešiću v zmislu, da je b'l ta poslednji ljubimec pokojnice in da je izvabljal iz nje denar, obljubljal jej, da jo poroči; mesto tega pa da jo je zapustil. Prva instanca je obsodila Trešića na 2 mesečni zapor. Druga instanca — kr. sodbeni stol v Zagrebu — ga je popolnoma rešila krivde in so dra. Trešića nemudoma izpustili na slobodo. Dr. Trešić izjavlja v »Hrvatski«, da za vse one, ki kočejo vedeti, ali je on kriv ali nekriv, spiše obrambeni spis. Mi ne bi niti omenjali te afere, da se ni tudi o tej priliki v slovenskem časopisu pojavila ta neslanost, da so tudi to afero reševali s klerikalnega in liberalnega stališča.

Brzobjavna poročila.

Odlikovanje.

DUNAJ 2. (B.) »Wr. Ztg.« objavlja: Njeg. Vel. cesar je podelil tajniku generalnega agentstva zavarovalne družbe »Riunione adriatica di sicurtà«: Žigi, Reisu, naslov cesarskega svetnika, oprostivši ga od taks.

Položaj v Argentini.

LONDON 2. (B.) »Times« javlja iz Buenos-Ayres; Z odpravo obsednega stanja je nastopil popoln mir. Urad državnega zaklada je izvršil vsa plačila, zapadla koncem julija. S parnikom, ki odide jutri, odpošlje finančni minister v London zadostna sredstva za poplačila oktoberskega kupona vnanejega dolga ter v izpolnjenje do tedaj zapadlih obvez vlade nasproti Evropi.

Iz angleškega parlamenta.

LONDON 2. (B.) Zgorinja zbornica. — Predlog za dovolitev dotacije lordu Robertsu je bil vsprejet. Predlog lorda Roseberyja, naj bi zakonski načrt o kraljevi izjavi povodom zasedanja prestola izročili posebnemu odseku v ponovno proučjenje, je bil odklonjen s 105 proti 29 glasom.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištra vseh vrst.

T R S T

TOVARNA:	ZALOGA:
Via Tesa, vogal	Piazza Rosario št. 2 (šolsko poslopje)
Via Limitanea	in Via Riborgo št. 21

Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Izvršuje naročila tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI CENIK ZASTONI IN FRANKO Predmeti postavio se na parobrod ali železnico franko.

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI

z omejenim jamstvom

naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela

prvo slov. zalogo pohištra

iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a

katera se nahaja

v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1.

(na desni strani cerkve sv. Petra).

Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.

Proti malokrvnosti Železnato vino

lekarnarja G. Piccoli v Ljubljani
dvor. založnika Nj. Svetosti papeža.

**Ima v sebi
90 krat več železa**



kakor druga po reklami nezasluženo sloveča **china-železnato vino**, katere čisto nimajo več železa v sebi, kakor vsako ceno namizno vino.

Vsled tega **največje jamstvo za izdatnost** tega vina pri malokrvnih, nervoznih ali vsled bolezni pri oslablih osebah, kakor tudi še posebno pri **bledih, slabotnih in bolehnih otrocih**. Dobiva se v steklenicah po pol litra.

„Durator.“ Podplati so zastoj, ako vsakdo rabi „Durator“ ter žnjim 3—4 tedne maže svoje podplate, kateri trajajo 5 krat več in jih voda ne obrabi. Cena jedni skatlici z navodilom vred 1 in 2 kroni. „Durator“ se prodaja v trgovinah, specijalnih prodajalnicah, trgovinah z usnjem in obuvalom. Kjer se ga ne vidi, naroči naj se ga z 1 K 20 stot. franco naravnost pri glavnem zastopniku za Primorsko, Istro in Dalmacijo: J. Michajup v Trstu, ulica Rossetti št. 12.

Stroji in tehnični predmeti
vsake vrste iz najboljših tovarn se dobivajo po tovarniški ceni v zalogi trdnice Schivitz & Comp., inženirja Živica v Trstu ulica Zonta 5; po 24. avgustu t. l. pa v ulici Ghega 10 nasproti kavarni Fabris.

Konrad Jacopich trgovec z jedilnim blagom v Trstu, Piazza Barriera priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, navadnega in najfinjšega olja, najfinjše testenine, nadalje moke, otrobov, žito, ovsu itd. po jako nizkih cenah. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. Ceniki franco.

Josip Bizjak urarski mojster v Trstu ulica Stadion 25. naznaja slavemu občinstvu, da je odprl svojo lastno delavnico za popraviljanje ur vseh vrst, bodisi žepnih najfinjših kakor tudi velikih stenskih; obljublja, da si bo prizadeval zadovoljiti vsakogar, koji bi mu blagovolil dati dela, za kojega izvršitev tudi jamči. Za mnogobrojno podporo se udano priporoča.

Nova čevljarnica „Alla Corsia Giulia“, Fran Benčiča v Trstu, ulica Giulia št. 3. Velika zaloga obuvale vsake vrste lastnega izdelka za moške, ženske in otroke. Blago kakor: podplati, usnje in pripadki so iz najboljših tu in inozemskih tovarn. Izvršuje točno vsako naročbo po meri in najnovejši modi. Vsaka poprava se dogotovi v istem dnevu. Cene brez konkurence. Kože v vseh barvah.

Delavnica za popraviljanje vsakovrstnih strojev, motorjev na plin in brizgalnic vseh vrst. Kovaška delavnica. Alojzij Schroeck & C. v Trstu, ulica Belvedere št. 9.

Lepa in krasna viseča svetilnica (lampa) znamka „Brilliant Meteor-Brenner“ trdnice Dittmar na Dunaju se po ceni proda. Naslov v naši tiskarni.

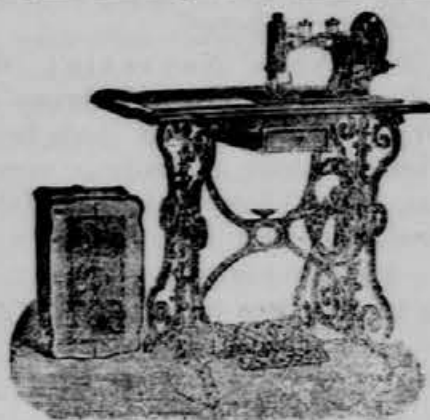
Prodaja vina „Ai Maestri“
v ulici Valdirivo št. 17. Od danes naprej se prodaje istrski teran po 32 novč., za na dom po 30 novč. liter. Rebula iz Brd po 32 novč. liter. Vinski očet po 12 novč. liter. Mrzle jedi v velikem izboru vedno pripravljene. Pivo I. vrste po 20 novč. liter. Na debelo po zelo ugodnih cenah.

Zaloga dalmatinskih vin iz lastnih kleti in istrski teran toplo priporoča cenjenim družinam, gg. krčmarjem in hotelirjem. Simeon Pavlinović v Trstu, Via Chiozza 11.

Važno oznanilo!
Podpisani smatra si v dolžnost javiti, da se VINA iz VISA, KASTELOV pri SPLITU, ISTRE in BELA VINA iz VISA, ki se prodajajo v njegovi zalogi, analizirana in stavljeni pod stalno kontrolo zavoda za kemično analiziranje, ovlaščenega od c. kr. avstrijskega ministerstva. Zato se stavlja na vse sode in boteljke kontrolo in garancijska znamka št. 137. To določbo je izdalo visoko c. kr. notranje ministerstvo radi pregostega kvarjanja vina, ki stavlja v resno nevarnost ljudstvo.
Kdor si torej vkupi vino v moji zalogi, je gotov, da se v njem ne nahaja drugih snovi, nego da je vino čisto in naravno, da se sme z mirno vestjo dajati bolnikom in konvalescentom, ker analizirani zavod stavlja pod svoje varstvo samo ona vina, ki so čista in imajo vsa potrebna vsebina, ki jo morajo imeti najfinjša vina.

CENE:
Istrski teran liter po 32 novč.,
Vino iz Kastelov pri Splitu 34 „
Fino vino iz VISA 34 „
Vino Opello 38 „
Belo vino iz VISA 40 „
Zahtevajte vaelej jamstveno znamko.
Josip Tami
ulica Legna št. 6 (Dvorišče)

M. U. Dr. Ant. Záhorský
priporoča svojo pomoč na porodih, abortih in vseh ženskih boleznih, kakor: nerednosti v perijodi, krvavenje, beli tok, neredna lega maternice itd., kakor sploh v vseh slučajih bolezni.
Ordinuje ulica Carintia št. 8. od 9-11 in od 2-4.



Zaloga šivalnih strojev

za domačo rabo ali obrtnike od 60 kron naprej.

5 letno jamstvo.

Velik izbor vseh pripadkov spadajočih k šivalnim strojem.

Posiljatelj na deželo po povzetju.

Mehanična delavnica za popraviljanje strojev vseh vrst.

RUDOLF RÖTTL Trst, Trg Piazza S. Catterina št. 2.



Velika zaloga koles

novih ali vže rabljenih iz prvih tu — in inozemskih tovarn.

Prodaja in menjava po ugodnih cenah.

Bogat izbor pripadkov in pnevmatik.

Sprejemajo se vse poprave kakor tudi lakiranja na ognju in niklovanja.



Velika zaloga koles

po najnižjih cenah. Nova kolesa I. vrste od Kron 75.— više, vže rabljene kolesa od 65 kron više. Pnevmatiki, dobre vrste K 9.—. Cevi K 5.—. Ceniki gratis. Vsi deli jednako po ceni.



K 18.

Neprekosljiv v svojem delovanju, najpripravljeniji šivalni stroj na roko „The Jewel“ šiva vsako snov, debelo ali tenko in tudi najmočnejše sukno in platno. Celo sestava je od železa in jekla, fino poliran, s premenljivo na zobno kolo, šivankami, posodico, ključem in potegovalcem vijakov, teža 5 kg. K 18.—. Singerjev za dvojno šev 36.—

Največja novost! Ilustrovani dunajski koncertni ročni akordeon, dobre sestave in nizke cene veliko zanimanje. **Posebno fini akordeon**, 10 tipk, 2 registra, 20 dvojnih glasov, 2 pridrževalca, 2 dvojna meha z okovi od jekla, odprt klavirjat od niklja, močen, širok, krasen glas, 35 cm velik krasen instrument, jamčeno brez napake, 75 najboljših okov, od niklja, godba jednaka 2 korom, lahka priučba. Cena s šolo K 9.— na ogled po povzetju. ako ne ugađa, vrnem denar.



Najnovejše, velika novost! Fotografični popolen stroj gld. 1.90 s kojim zamore napraviti vsak brez prejšne znanosti popolnoma izgotovljene fotografije. Lahka manipulacija, velikost 5x5. Cena kompletnega stroja z vsemi potrebnimi in navodilom s krasno skatljico gld. 1.90. Velik stroj z objektivom in neštevilnimi potrebnimi gld 3.—. Za zunanje naročbe se zaračuna zaboj 35 novč.

M. Rundbakin — zaloga

Dunaj. — IX Berggasse 3 — Dunaj.

Ceniki gratis in franco.

JAKOB BAMBIČ

trgovec z jedilnim blagom

Via Giulia št. 7. — Podružnica: Via Torrente 4.

Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinjšega.

— **Najfinjše testenine**, po jako nizkih cenah, ter moke, žita, ovsu, otrobi. — Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. — **Cenike razpošilja franco.**

Priporoča se pri najsolidnejšem delu in zmernimi cenami.

Pekarna in sladničarna JAKOB JURCA

TRST. — Giulia št. 1 — TRST.

Priporoča svoj 3 krat na dan zveži kruh, vsakovrstne najfinjše sladčice, nadalje fina vina v buteljkah in moko v velikem ziboru. **Postrežba hitra in točna na dom.**

Gostilna Fr. Valetič,
ulica Solitario št. 12.
Vedno sveže pivo po
24 nč. Okolčansko in
istrsko vino po 40 nč.

Štefan Cruciatti

ornamentalni kamnosek

v Trstu, via della Pietà št. 25.

izvršuje iz istrskega mramorja in kraškega kamnja vsakovrstna od najnavadnejšega do najlepšega in kompliciranega dela.

Specijaliteta za napisne plošče in nagrobne spomenike.

Velika zaloga slanega ali žaganega mramorja v različnih merah belega ali barvanega.

Specijaliteta za pohištvo.

Sprejema naročbe za cerkve, altarje, kakor tudi za podove bodisi bele ali barvane.

Vsaka naročba se izvrši točno in po ugodnih cenah.

IVAN KRŽE

Trst. — Piazza S. Giovanni št. 6. — Trst

Trgovina s kuhinjsko posodo vsake vrste iz zemlje, porcelana, železa, kositarja in stekla; velik izbor pletenin in lesenega blaga. Lesene pipe iz najboljšega tisovega lesa z gobo ali tudi brez gobe.

Prvo primorsko podjetje za razpošiljanje in prevažanje pohištva

Rudolf Exner

Trst. — Via Squero nuovo 7. — Trst.

Telefon 847.

Specijalno bavljenje za inmagaciniranje pohištva. Pakovanje vsake vrste se izvrši na najboljši način in po zmernih cenah. Nakladanje in prevažanje pohištva po železnici in morju v vse kraje tu- in inozemstva kakor tudi iz hiše v hišo po celim mestu ali okolici s patentovanimi velikimi vozovi najnovejše konstrukcije.

Sprejemanje posameznih kovčkov, zabojev, košev itd. za inmagaciniranje.

Sprejemajo se pošiljatelj vsake vrste in kamor si bodi.

Ugodna prilika.

V ulici Nuova, nasproti lekarni Zanetti se nahaja velik izbor

NAOČNIKOV

v jeklu, niklu, zlatem aluminiju in srebru iz najslavnejših tovarn s in periskopičnimi lečami od 25 novč. više.

Naočniki so zdravniško predpisani.

Moderne lorinjete vdelane v želvino kost, dalnogleđi za kopno, za po morju in gledališče.

Termometri za mrzlico, barometri in povekševalne leče po ugodnih cenah.

Sprejemajo se poprave.

Jakob Kosmerlj

— TRST —

ulica ss. Martiri št. 16

nasproti Komando Marine.

TRGOVINA

jestvin in kolonijalnega blaga, delikates in konserv.

Izbior raznih vin in likerjev.

Imam tudi filijalko v aliei **Bastione št. 2**, nasproti ženskem liceju.

Priporočam se p. n. občinstvu in sem najudanejši

Jakob Kosmerlj.

Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje.

Tomsig Ludvik

v Gorici, ulica Morelli št. 30.

DELAVNICA

za pozlačevanje in dekoracije.

Sprejema vse v to stroko spadajoče poprave, toliko za cerkve kolikor za zasebnike. Velika in izbrana zaloga latev za okvirje in drugih predmetov po zelo nizkih cenah.

„Edinost“

se prodaja razven že v znanih tabakarnah tudi **J. Kramar** v Rojanu in **Hrast**, tobakarna Via Poste nuove (zraven prodajalnice Smolars.)

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA

registrirano društvo z omejeno zavezo,

v Gorici

Gosposka ulica hšt. 7., I. nadstr. v lastni hiši.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsacega, če tudi ni član društva in se obrestujejo po 4½%, ne da bi se odbijal rentni davek.

Posojila dajejo se samo članom in sicer na menjice po 6% in na vknjižbe po 5½%.

Urduje vsaki dan od 9. do 12. ure dopol. in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj in praznikov.

Stanje hran. vlog. leta 1900. Kron 1,263.563
Pošto-hran. račun št. 837.315.

Rojansko posojilno in konsumno društvo v Rojanu (pri cerkvi) priporoča svojo dobro znano

„Društveno krčmo“

v kojoj se toči:
najboljše domače črno vino po 52 novč.
I. vrste istrsko „ „ „ 40 „
kakor tudi Steinfeldsko pivo v sodčih in buteljkah.

Gorke in mrzle jedi.

Lep senčnat vrt. — **Kroglišče.**

FILIJALKA

BANKE UNION

V TRSTU

e peča z vsemi bančnimi in menjalnimi posli, kakor:

a) Vsprejema uplačila na tekoči račun ter se brestuje:

Vrednostne papirje:

po 2½% proti 5 dnevni odpovedi
„ 3½% „ 12 „ „
„ 3½% „ 4 mesečni „
„ 3½% „ 8 „ „
„ 3½% „ 1 letni „

Napoleone:

po 2% proti 20 dnevni odpovedi
„ 2½% „ 40 „ „
„ 2½% „ 3 mesečni „
„ 3 „ 6 „ „

Tako obrestovanje pisem o uplačilih velja od 2 oziroma 2. avgusta naprej.

b) Za giro-conto daje 2½% do vsakega zneska izplačuje se do 20.000 gld. a cheque; za večje zneske treba avizo pred opoldansko borzo. Potrdila se dajajo v posebni uložni knjižici.

c) Zaračuna se za vsako uplačilo obresti od dne uplačila in naj se je to zgodilo katero si bodi uradnih ur. Sprejema za svoje conto-currentiste, inkase in račune na tukajšnjem trgu, menjice za Trst, Dunaj, Budimpešto in v drugih glavnih mestih; jim izdaja nakaznice za ta mesta ter jim shranjuje vrednostne papirje brezplačno.

d) Izdaja vrednice neapeljske banke, plačljive pri vseh svojih zastopnikih.

e) Kupuje in prodaja vsakovrstne vrednostne papirje ter iztirjava nakaznice, menjice in kupone proti primerni proviziji.